

Vergaderjaar 2005–2006

24 515

Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 73

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 21 februari 2006

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft op 26 januari 2006 overleg gevoerd met staatssecretaris Van Hoof van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over:

– **de nota «Het Rijk rond schulden» (24 515, nr. 71).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

Mevrouw **Huizinga-Heringa** (ChristenUnie) vindt dat er weinig samenhang te vinden is in de nota Het Rijk rond schulden. Het is vooral een beschrijving van wat er al gebeurt en dat vindt zij een gemiste kans. Zij prijst vooral de actieve houding van de minister van Financiën, die een aantal concrete maatregelen treft: verlaging van de maximale kredietvergoeding, toetsing van kredieten en uitbreiding van de schuldenregistratie bij het BKR (Bureau Kredietregistratie). Hoe staat het met het initiatief tot uitbreiding van de schuldenregistratie?

Het is van belang dat de ministeries van elkaar weten waar zij mee bezig zijn. In haar motie op stuk nr. 64 (24 515) dringt mevrouw Huizinga er bij de regering op aan om werk te maken van certificering van minnelijke schuldhulpverlening. Het aantal huishoudens met problematische schulden stijgt. Het kabinet moet zich dan ook ambitieuzer opstellen. Een concreet knelpunt is de behandeling en certificering van bonafide schuldhulporganisaties. Deze organisaties kunnen een toegevoegde waarde hebben, maar daarvoor is certificering noodzakelijk. In de nota staat weliswaar dat het kabinet dit najaar partijen bijeenbrengt om te spreken over dit onderwerp, maar daar heeft zij weinig fiducia in. Een actievere opstelling van de overheid is wenselijk. Ziet de staatssecretaris die noodzaak? In de afgelopen jaren is het aantal huisuitzettingen toegenomen. Zelfs gezinnen met kinderen kunnen op straat komen te staan. Mevrouw Huizinga vindt dat er een verbod moet komen op het uit huis zetten van mensen met problematische schulden. Er mag niet tot huisuitzetting overgegaan worden voordat serieus gekeken is naar een schuldsanerings-traject.

In de notitie staat dat het belangrijk is de schuldsaneringszaken adequaat te verdelen over de bewindvoerders. Mevrouw Huizinga heeft daar al een

¹ Samenstelling:

Leden: Noorman-den Uyl (PvdA), Bakker (D66), Bibi de Vries (VVD), De Wit (SP), Van Gent (GroenLinks), Verburg (CDA), Hamer (PvdA), Bussemaker (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Mosterd (CDA), Smits (PvdA), voorzitter, Örgü (VVD), Weekers (VVD), Rambocus (CDA), Ferrier (CDA), ondervoorzitter, Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Varela (LPF), Eski (CDA), Koomen (CDA), Smeets (PvdA), Douma (PvdA), Stuurman (PvdA), Kraneveldt (LPF), Hirsi Ali (VVD), Van Hijum (CDA) en Van der Sande (VVD).

Plv. leden: Depla (PvdA), Koşer Kaya (D66), Blok (VVD), Kant (SP), Halsema (GroenLinks), Smilde (CDA), Verbeet (PvdA), Timmer (PvdA), Azough (GroenLinks), Omtzigt (CDA), Meijer (PvdA), Nijs (VVD) Visser (VVD), Algra (CDA), Vietsch (CDA), Van der Vlies (SGP), Hermans (LPF), Van Oerle-van der Horst (CDA), Van Dijk (CDA), Van Dijken (PvdA), Blom (PvdA), Kalsbeek (PvdA), Van As (LPF), Aptroot (VVD), Hessels (CDA) en Van Egerschot (VVD).

aantal vragen over gesteld, omdat er een onbalans optreedt. Sommige bewindvoerders hebben te weinig zaken en andere komen om in het werk. Hoe zit het met de kwaliteitsborging van bewindvoerders?

Mevrouw **Noorman-den Uyl** (PvdA) wijst erop dat de regering volstrekt onvoldoende is doordrongen van de ernst van de problemen. Zij vindt de nota niet overtuigend. Preventie, budgettering en schuldhulpverlening zijn onvoldoende belegd. De samenwerking tussen de ministeries inzake de schuldenproblematiek stukt. De nota naar aanleiding van het verslag heeft bijna een jaar op zich laten wachten. Kamervragen worden traag beantwoord. Er is een gebrekkige samenwerking tussen de ministeries van EZ en Justitie op het punt van de bewindvoering. Zij vindt het beschamend. In de afgelopen drie jaar is het aantal aanvragen voor schuldsaneringen bij de NVVK (Nederlandse Vereniging van Volkskrediet) met 50% gestegen. De staatssecretaris weigert daar echter geld voor vrij te maken. De fracties van PvdA en CDA hebben inmiddels een amendement ingediend dat een structurele financiering biedt voor schuldsaneringen. Mevrouw Noorman denkt aan een driejarige specifieke uitkering om de in het amendement genoemde doelen – preventie, budgettering en schuldhulpverlening – op gemeentelijk niveau van de grond te trekken. Zij wil ervoor zorgen dat er bij de gemeenten een goede schuldhulpverleningsstructuur ontstaat en pas dan kan het weer terug naar de algemene middelen. Zij vindt dat de minnelijke regeling wettelijk moet worden ingebed. De minnelijke regeling moet een dwangregeling worden voor niet-willende schuldeisers. De gemeenten krijgen eventueel via de rechter de bevoegdheid om huisuitzettingen tijdens de minnelijke regeling te blokkeren, op voorwaarde dat de huur gedurende die periode normaal wordt betaald. Bijkomend voordeel is dat het de gang naar de rechter behoorlijk zal beperken.

De minister Zalm is de enige bewindspersoon die een pluim krijgt van mevrouw Noorman, omdat hij met concrete voorstellen komt: het verbieden van woekerrentes, het terugbrengen van het adverteren en het beter registeren van schulden. Zij heeft echter bezwaar tegen de doelgroepdefinitie in de nota. Er vindt discriminatie plaats omdat rekening wordt gehouden met de hoogte van het inkomen. Mensen met een hoog inkomen en een problematische schuld waar zij op eigen kracht niet meer van af kunnen komen, kunnen niet rekenen op hulp van de overheid. Iedereen met een problematische schuld moet voor hulp in aanmerking komen. Gemeenten als Zoetermeer zijn al niet meer bereid om mensen met een inkomen van 120% van het wettelijk minimumloon te helpen. Er zijn gemeenten die het alleen voor bijstandsklanten doen. Dat is pure discriminatie en dat is wettelijk verboden. De minnelijke regeling is een verantwoordelijkheid van de staatssecretaris. Is hij bereid met het veld om de tafel te gaan zitten? Wil hij uiterlijk 1 mei van dit jaar met een plan komen om een goede doorstart te maken?

Er moet meer geïnvesteerd worden in preventie. De gemeenten hebben daar ondersteuning bij nodig. Schulden zijn in beginsel de verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar soms zijn schulden niet te vermijden. Voorkomen moet worden dat er schulden ontstaan, maar daarvoor is meer nodig dan nu gebeurt. Budgetteren is van vitaal belang. Gemeenten als Rotterdam overwegen om grotere groepen mensen te budgetteren om dak- en thuislozen te voorkomen en om mensen die zelf niet goed hun geld kunnen beheren structureel te helpen. Mevrouw Noorman is daar een voorstander van. Gemeenten zoals Haarlem benutten echter niet eens de WWB (Wet werk en bijstand) om een gokverslaafde een budgettering op te leggen. Kan de staatssecretaris de Kamer inzicht verschaffen in het aantal gemeenten dat op dit moment dat artikel van de WWB niet gebruikt?

Ook mevrouw **Van Gent** (GroenLinks) vindt de nota Het Rijk rond schulden teleurstellend. Het kabinet handelt veel te traag, terwijl uit de nota blijkt dat de problemen gigantisch toenemen. De schuldhulpverlening zit in het slop. Er zijn wachtlijsten en er worden inkomenseisen gesteld. Iemand die voldoet aan de toegangscriteria is arm en moet dus geholpen worden. Aanpak van schulden is belangrijk, maar preventie is nog belangrijker. Een van de belangrijkste oorzaken van schulden is de agressieve reclamecampagnes van leningverstrekkers. Banken en postorderbedrijven mogen niet te hoge kredieten verstrekken. Het zou dan ook goed zijn als er een rangorde wordt aangebracht in eisers bij schuldsanering: eerst verhuurders, energiebedrijven en zorgverzekeraars en dan pas de commerciële bedrijven. Zij is dan ook bezig met een initiatiefvoorstel. Wat vindt de staatssecretaris van het aanbrengen van een rangorde in de eisers bij de schuldsanering?

Verder is een betere schuldenregistratie van groot belang. Het BKR registreert leningen, maar nog lang niet allemaal. Mevrouw Van Gent mist bijvoorbeeld betalingsachterstanden bij huur, hypotheek, energiebedrijven, zorgverzekeraars, belastingschulden, landelijk en lokaal. Hierdoor worden er weer te veel leningen verstrekt. Zij vindt het dan ook een prima initiatief van Aedes, EnergieNed en de NVB (Nederlandse Vereniging van Banken) om dit allemaal centraal te registreren. Het zou dan ook beter zijn om het BKR te nationaliseren en er een nationaal kredietkadaster van te maken. Het lijkt haar geen taak voor het bedrijfsleven alleen. Wat vindt de staatssecretaris van dit idee? Is het niet verstandig om het CBP (College Bescherming Persoonsgegevens) advies te vragen over de werking van het BKR en de registratie van alle betalingsachterstanden en schulden? Net als bij hypotheek moet er een simpele som komen om de resterende leencapaciteit te berekenen. Er moet eerder ingegrepen worden bij huurachterstanden en bij betalingsachterstanden van de energierekeningen of de zorgverzekeringen. Ook mevrouw Van Gent maakt zich zorgen over de huissuitzettingen. Zij kan zich dan ook goed vinden in het voorstel van mevrouw Huizinga.

De reclames op televisie over het aangaan van leningen moeten drastisch teruggebracht worden. De voorlichting laat te wensen over. De totale kosten van de lening moeten in beeld gebracht worden. Dat wordt nu gelukkig geregeld in de WFD (Wet financiële dienstverlening). Maatschappijen moeten duidelijk in beeld brengen wat het lenen kost. Daarnaast zou het goed zijn als er een waarschuwing komt bij reclame-uitingen: lenen brengt de koopkracht ernstige schade toe. Wat vindt de staatssecretaris daarvan? Verder moeten klachten sneller worden afgehandeld. Mensen komen in betalingsproblemen door de hoge kosten en de lange doorlooptijd van bezwaar- en beroepsprocedures. Wat denkt de staatssecretaris daaraan te doen?

Er zijn veel verschillen tussen gemeenten bij de schuldhulpverlening. Heeft de staatssecretaris in beeld wat gemeenten doen aan preventie van schulden en de aanpak daarvan? Kan hij de Kamer een overzicht geven van de wachtlijsten voor schuldsanering? Is hij bereid een zorgplicht in te stellen voor gemeentelijke kredietbanken? Mensen die zich melden, mogen niet weggestuurd worden omdat er een wachtlijst is. Is hij bereid om met gemeenten afspraken te maken over de nazorg van mensen die in het verleden betalingsproblemen hebben gehad? In de nota staat dat gemeenten dat kunnen doen, maar dat het nog slechts weinig gebeurt. Nazorg is echter bijna net zo belangrijk als preventie.

Het SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau) doet onderzoek naar de schuldenproblematiek. Worden de effecten van het koopkrachtbeleid van het kabinet en de afschaffing van de categoriale bijzondere bijstand in dat onderzoek meegenomen? Dat lijkt mevrouw Van Gent erg zinnig, want juist door die maatregelen zijn de schulden toegenomen. Mocht dat niet het geval zijn, dan zou zij het op prijs stellen als dat alsnog gebeurt. Is de staatssecretaris bereid daartoe contact op te nemen met het SCP?

De heer **De Wit** (SP) attendeert de staatssecretaris op de cijfers waaruit blijkt dat meer dan 250 000 mensen problematische schulden hebben, met alle gevolgen van armoede en isolement van dien. In de nota staat dat het kabinet uitgaat van de primaire verantwoordelijkheid van de schuldenaar zelf, maar daar kan hij zich niet in vinden. Soms worden mensen geconfronteerd met onverwachte gebeurtenissen, bijvoorbeeld ontslag, met een schuldenproblematiek als gevolg. Het uitgangspunt is dus niet altijd goed. De oorzaken van de schuldenproblematiek zijn het te gemakkelijk kunnen lenen en de inkomensproblematiek. Die twee dingen kunnen niet los gezien worden van elkaar. Overweegt de staatssecretaris een ontmoedigingsbeleid voor leningen? Hij verwijst daarbij niet alleen naar agressieve televisiecampagnes, maar ook naar reclames in huis-aan-huisbladen. Een ander probleem waarop de heer De Wit de staatssecretaris attent maakt, is de aankoop van mobiele telefoons. Zwerfjongeren schaffen vaak een mobiele telefoon met een abonnement aan om die telefoon meteen door te verkopen. Het abonnement loopt door en de schuld van de jongere neemt toe. Het is veel te gemakkelijk om een mobiele telefoon met een abonnement aan te schaffen. Vindt de staatssecretaris ook dat er een betere controle moet komen op de aanschaf van mobiele telefoons? Mensen die bij de BKR geregistreerd staan voor een bepaalde lening krijgen soms voor het verstrijken van de termijn van de geldverstrekker een brief met de mededeling dat zij weer mogen lenen. Vindt de staatssecretaris het ook niet vreemd dat dit gebeurt? De heer De Wit vindt het een gemiste kans dat de bijzondere bijstand zo is aangescherpt dat de gemeenten er nauwelijks nog iets mee kunnen doen. Juist de bijzondere bijstand en de categoriale bijstand zijn middelen bij uitstek om iets te doen aan de schuldenproblematiek. Dat is beter dan mensen zich in het leningencircuit te laten storten. Wat is de mening van de staatssecretaris op dit punt? De heer De Wit vindt dat er een verplichte certificering moet komen voor schuldbemiddelaars. Hij vindt het aantal geslaagde schuldsaneringen in de WSNP buitengewoon karig. Het is dus noodzakelijk dat dit systeem wordt heroverwogen.

Mevrouw **Koomen** (CDA) is positief gestemd over alles wat er in het afgelopen jaar is gerealiseerd in de aanpak van de schuldenproblematiek. Daarvoor is coördinatie tussen de verschillende ministeries die daarmee te maken hebben buitengewoon belangrijk. Uit de notitie blijkt dat de minister van Onderwijs in de leerdoelen 2006 laat opnemen dat kinderen moeten leren omgaan met geld. Ook de maatregelen die minister Zalm in het vooruitzicht heeft gesteld, kunnen haar goedkeuring wegdragen. Mevrouw Koomen sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Huizinga over de particuliere schuldhulpverleningsbureaus. Ook zij is er voorstander van dat particuliere initiatieven zich op deze markt begeven, maar dan wel gecertificeerd en aan regels gebonden. Uit de nota blijkt dat het kabinet initiatieven vanuit de sector wil afwachten. Hoe staat het daarmee? Wordt er dit jaar daadwerkelijk iets aan gedaan? De aanpak van malafide instellingen is buitengewoon belangrijk. Zij heeft de indruk dat de FIOD/ECD hier onvoldoende aandacht aan besteedt. Klopt die indruk? Dit jaar is een grote uitbreiding te verwachten van de centrale schuldenregistratie, onder andere betalingsachterstanden bij energie en huur. Mevrouw Koomen is er steeds van uitgegaan dat de BKR zich hiermee zou bezighouden, maar zij krijgt daar verschillende berichten over. Er zijn natuurlijk ook andere partijen op de markt. Hoe zit dat? Wat gaat het kabinet doen om die registratie te bevorderen? Zij is geen voorstander van het aanbrengen van een rangorde in schuldeisers. Zij vindt dat alleen partijen die onvoldoende hun zorgplicht in acht hebben genomen lager op de lijst geplaatst moeten worden. Hoe staat de staatssecretaris daartegenover? Kan hij de Kamer op de hoogte houden van de stand van zaken bij de centrale schuldenregistratie? Zij heeft gehoord dat energiebedrijven

wanbetalers €1000 in rekening brengen als zij een nieuwe aansluiting wensen. Kan de staatssecretaris hier wat aan doen?

Schuldhelpverlening kan pas effect hebben als er ook aandacht is voor de psychosociale elementen en als er in ieder geval budgetbegeleiding is. Als mensen niet met geld leren omgaan, is de kans op recidive groot.

Mevrouw Koomen krijgt echter signalen dat gemeenten juist op die poot bezuinigen. Is de staatssecretaris het met haar eens dat budgetbegeleiding buitengewoon belangrijk is? Hoe wil hij stimuleren dat gemeenten zich daar meer mee gaan bezighouden?

Ook met betrekking tot de bewindvoering sluit mevrouw Koomen zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Huizinga. Het lijkt nogal eens te schorten aan communicatie tussen schuldenaars en bewindvoerders. Kan de staatssecretaris daarop ingaan?

In de nota wordt gerept van een onderzoek naar het niet-gebruik van bestaande regelingen en voorzieningen. Dat onderzoek zou eind 2005 zijn verschenen. Is dat inmiddels verschenen? Het is met het oog op de schuldenproblematiek van groot belang om te weten hoe het zit met het niet-gebruik van regelingen. Gemeenten en instanties moeten op de hoogte gesteld worden van de manier waarop zij hiermee moeten omgaan.

De voorlichtingstaak van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is buitengewoon belangrijk. Mevrouw Koomen heeft er al eerder voor gepleit om de voorlichting over schuldhelpverlening uit te breiden tot andere groepen. Er is nu alleen een site voor jongeren, maar je zou ook kunnen denken aan ouderen of ondernemers. Vooral failliete ondernemers die in een schuldsaneringstraject terechtkomen, krijgen weinig aandacht. Wat denkt de staatssecretaris daaraan te doen?

Het burgerservicenummer moet nog behandeld worden in de Tweede Kamer, maar de minister van Financiën heeft al toegezegd dat het burgerservicenummer ook door particuliere instanties en bedrijven gebruikt mag gaan worden. Niet alleen kredietinstellingen en banken maar ook incassobureaus en particuliere schuldhelpverleners die aan de eisen voldoen, zouden veel baat hebben bij het gebruik van het burgerservicenummer. Is het kabinet daadwerkelijk bereid het gebruik van dat nummer uit te breiden met die instanties?

Op het gebied van de agressieve reclames zijn forse stappen gezet als gevolg van de aanneming van de Wet financiële dienstverlening en het Besluit financiële dienstverlening. De kern daarvan is dat alle informatie die financiële ondernemingen verstrekken aan hun klanten feitelijk juist, begrijpelijk en niet misleidend mag zijn. De AFM (Autoriteit Financiële Markten) kan daar sinds 1 januari streng op controleren. Per 1 juli moeten de kosten van een krediet vermeld worden in de reclameboodschappen. Daarnaast is afgesproken dat er waarschuwingen worden opgenomen in de financiële bijsluiter.

Mevrouw Koomen zal de versterking van het minnelijke traject verder bespreken tijdens de behandeling van de WSNP. De NVB heeft een persbericht doen uitgaan met de suggestie om de deurwaarder in te zetten in het minnelijke traject. Wat vindt de staatssecretaris van die suggestie?

De heer **Van de Sande** (VVD) vindt dat het kabinet erin is geslaagd om met een integrale aanpak voor de schuldenproblematiek te komen. Het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. Er is wel één element dat meer aandacht zou mogen krijgen, namelijk het huidige uitgavenpatroon. Vroeger werd er op een andere manier nagedacht over de aanschaf van duurzame goederen. Hij vindt het wat kort door de bocht om de verstrekkers van geld de schuld te geven en vervolgens te wijzen naar de overheid om een oplossing te zoeken. De verantwoordelijkheid ligt primair bij degene die de schuld aangaat.

De heer Van de Sande is het ermee eens dat de schuldenproblematiek niet ophoudt bij een bepaald sociaal minimum. Hoe denkt de staatssecretaris

daarover? Een groot deel van de mensen met een schuld is van mening dat de schuld niet problematisch is. Wat is daar de oorzaak van? Zullen die mensen op termijn daadwerkelijk in de problemen komen? Komen zij dan uiteindelijk wel in die trajecten terecht? Heeft de staatssecretaris al inzicht in de effecten van het innovatieprogramma van de Wet werk en bijstand? Hoe zit het met de uitkomsten van het SCP-onderzoek naar het niet-gebruik van inkomensvoorzieningen? Is het niet beter om ervoor te zorgen dat het geld dat er al is op de juiste plek terecht komt voordat wordt overgegaan tot een uitbreiding van inkomensafhankelijke regelingen? Een belangrijk aspect is de preventie, vooral de voorbeeldfuncties van ouders voor hun kinderen. Hoeveel ouders gaan daar actief mee om? Je kunt wel veel geld in preventie steken, maar de vraag is wat de effecten daarvan zijn. Beschikt de staatssecretaris over de cijfers daarvan? De ontwikkeling van de minnelijke schuldhulpverleningstrajecten is niet positief te noemen. Het aantal verzoeken stijgt en het slagingspercentage daalt. In de nota staat dat er hard aan wordt gewerkt om de trend om te buigen, maar dat is niet terug te zien in de cijfers. Wat wil de staatssecretaris daaraan doen? Vindt hij dat er veranderingen moeten plaatsvinden? Wat gebeurt er overigens precies met de minnelijke hulpverleningstrajecten die niet overgaan in wettelijke trajecten? Komen die mensen uit de schulden of wordt de problematiek alleen maar groter? Heeft de staatssecretaris daar inzicht in?

De heer **Varela** (LPF) merkt op dat de situatie bij de schuldhulpverlening niet al te rooskleurig is. Het aantal huishoudens met financiële problemen is in de afgelopen jaren flink toegenomen. Hij vindt dat de nota te veel uitgaat van de schuldenaar als verantwoordelijke. Het kabinet is bezig met het aanscherpen van de maatregelen, maar er is geen sprake van een andere kijk op de problematiek. De kern van het probleem wordt hierdoor niet aangepakt. Instanties die te goeder trouw zijn, zoals energiebedrijven en woningbouwcorporaties, worden daar de dupe van. De verliezen als gevolg daarvan worden afgewenteld op anderen. Ziet de staatssecretaris mogelijkheden om de oplossing van de schuldenproblematiek via wetgeving te verfijnen? Hij denkt bijvoorbeeld aan een wettelijke regeling, als gevolg waarvan woningbouwcorporaties, leveranciers van gas water en licht en zorgverzekeraars een preferente vordering krijgen ten opzichte van commerciële leveranciers. Hij kan zich vinden in het idee dat partijen die onzorgvuldig met hun zorgplicht omgaan als laatste hun schulden kunnen opeisen, mits er volledige lijsten zijn. Dan moet alles bekend zijn, dus ook studieschulden, betalingsachterstanden bij verzekeringen, huurachterstanden en schulden bij telefoonmaatschappijen, en dat is nog niet het geval. Het beoogde effect is dat commerciële leveranciers veel terughoudender zullen worden in het leveren op afbetaling of het verstrekken van krediet, waardoor de schuldenproblematiek hopelijk afneemt. Valt te overwegen om familie van de schuldenaar verder achterop in de rangorde te plaatsen?

Antwoord van de staatssecretaris

De **staatssecretaris** erkent dat zich meer problemen bij de schuldhulpverlening voordoen dan verwacht. Het kabinet wil op dit terrein zo goed en zorgvuldig mogelijk opereren en dat kost tijd. Het is een complex veld, waar veel verschillende instanties een rol spelen. Een van de resultaten van de motie van mevrouw Huizinga is dat er nu een nota ligt, waarin het kabinet heeft geprobeerd om tot samenhang, afstemming en informatie-uitwisseling te komen. Een ander belangrijk resultaat is dat ambtenaren van de verschillende ministeries elkaar inmiddels frequent spreken en daar is ook alle aanleiding toe. De uitbreiding van de schuldenregistratie is het gevolg van een marktinitiatief, waarvoor de minister van Financiën zijn steun heeft uitge-

sproken. Hij zal in overleg met alle betrokken overheidsinstellingen de voors en tegens van registratie van verschillende overheidsschulden bespreken. In de zomer van 2006 zal hij de Kamer schriftelijk informeren over de voortgang van dit marktinitiatief tot uitbreiding van de schuldenregistratie.

Het kabinet geeft de voorkeur aan vrijwillige certificering van de particuliere schuldhulpverleningsbureaus. De staatssecretaris kan zich echter wel iets voorstellen bij de twijfels die bij de verschillende woordvoerders gerezen zijn. Ter voorbereiding van de bijeenkomst die wordt georganiseerd door de ministeries van Economische Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal hij dan ook nagaan wat de ideeën daarover zijn in de sector. Mocht vrijwillige certificering moeizaam gaan, dan zal hij nagaan wat hij kan doen om daar wat meer schot in te krijgen. Vooralsnog houdt hij echter vast aan vrijwillige certificering. Hij wil eerst het gesprek met de sector voeren om daarna te kijken welke mogelijkheden er zijn om wat meer druk uit te oefenen.

Op de verbetering van de bewindvoering WSNP (Wet schuldsanering natuurlijke personen) zal de staatssecretaris niet al te diep ingaan, omdat er nog een Kamerdebat over komt met de minister van Justitie. Hij maakt er nog wel een enkele opmerking over. Het is een relatief jonge beroepspraktijk. Dat betekent dat alles nog niet helemaal volmaakt is. Er zijn circa 1200 geregistreerde bewindvoerders die verplicht een opleiding hebben moeten doorlopen. De opleiding eindigt met een stevig examen. Er wordt zowel getoetst op juridische en financiële kennis als op praktische vaardigheden. Men moet zich inschrijven in het bewindvoerdersregister van de Raad voor Rechtsbijstand in Den Bosch en daarvoor moet men voldoen aan allerlei organisatorische voorwaarden. Sinds eind 2005 is ook een verklaring omtrent het gedrag vereist. In 2005 is er een verplichte omvangrijke bijscholing geweest van bewindvoerders die al enige jaren ervaring hadden. Op basis van een door de branche opgesteld kwaliteitskader laat de Raad voor Rechtsbijstand alle bewindvoerdersorganisaties voor de zomer van 2006 auditen. De regering heeft daarvoor extra middelen toegezegd. Bovendien worden op dit moment de criteria voor de toetreding tot het stelsel aangescherpt. Daarbij gaat het vooral om de erkenning van organisaties, zoals de inschrijving van kandidaat-bewindvoerders in het register. Belangrijk is nog dat de insolventierechters, ReCoFa (het landelijk overleg van rechters-commissarissen insolventies), met de komst van de vernieuwde WSNP-richtlijn per 1 oktober 2005 grote vorderingen hebben gemaakt op het punt van een verdergaande uniformiteit bij de toepassing van de wet. Dat betekent dat alle betrokkenen: schuldenaars, schuldeisers, gemeenten, schuldhulpverleners en bewindvoerders meer zekerheid hebben gekregen. Medio september 2005 heeft de minister van Justitie dit uitgebreid uiteengezet in een brief aan de Kamer. Het verbod op huisuitzetting tijdens de schuldsaneringsprocedure wordt verder uitgebreid. Ook als een ontruimingsvonnis is uitgesproken voordat het WSNP-traject is begonnen, kan de huisuitzetting niet meer ten uitvoer worden gelegd mits de lopende huur tijdens het saneringstraject wordt doorbetaald. Dat is in lijn met de wens van de Kamer. Die wordt nu ook vastgelegd in een wijziging in de Faillissementswet. De ervaring tot nu toe is dat een huisuitzetting niet zomaar gebeurt. Daar gaat vaak veel overleg aan vooraf, ook met de gemeente. De staatssecretaris verwacht dat het probleem hierdoor grotendeels opgelost zal worden. Woningcorporaties gaan niet zomaar tot huisuitzetting over. Daar gaan flink wat onderhandelingen aan vooraf. De corporaties weten ook dat rechters uiterst kritisch zijn over al te snelle ontruiming.

De Kamer heeft 240 vragen gesteld over de WSNP en een zorgvuldige beantwoording daarvan kost tijd. Al met al heeft het meer tijd gekost dan verwacht. De minister van Justitie verwacht dat hij de nota naar aanleiding van het verslag in februari naar de Kamer zal sturen. De staatssecretaris merkt aan de reactie van de Kamerleden dat zij vinden dat dit te lang

duurt. Hij zegt dan ook toe dat hij deze reactie zal doorgeven aan de minister van Justitie.

Bij schuldhulpverlening speelt de verhouding tussen de verantwoordelijkheid van de gemeenten en de grip daarop door het Rijk. Als gevolg van de dereguleringsoperatie kan het Rijk moeilijk ingrijpen in het beleid van de gemeenten. De vraag is ook of nieuwe regelgeving per definitie de oplossing is voor een efficiëntere schuldhulpverlening. Het zou tot gevolg hebben dat er twee trajecten naast elkaar lopen: minnelijke regeling en wettelijke regeling. Het lijkt de staatssecretaris wijs om het advies van de commissie-Kortmann over de herziening van de Faillissementswet af te wachten. Dat advies verschijnt begin 2006. De commissie-Kortmann buigt zich ook over de verhouding tussen het minnelijke en het wettelijke traject. De staatssecretaris vindt het ook van belang om eerst de visie van de gemeenten te vernemen. Dat zal hij in het periodiek overleg met de gemeenten bespreken. Hij zegt toe dat hij dit punt zal agenderen voor het bestuurlijke overleg met de gemeenten.

Het SCP-onderzoek naar het niet-gebruik van voorzieningen is nog niet verschenen. De staatssecretaris heeft begrepen dat er een vertraging is opgetreden. Hij weet niet precies wanneer het rapport verschijnt, maar hij zal het de Kamer zo snel mogelijk sturen. Over de inhoud van dat rapport is met de Kamer van gedachten gewisseld.

Een consumptief krediet heeft in de Faillissementswet geen hogere rangorde dan andere vorderingen. In de praktijk komt het erop neer dat de curator of de bewindvoerder weinig zal kunnen uitkeren. Preferente vorderingen, zoals die van de Belastingdienst, hebben doorgaans een hogere opbrengst. De staatssecretaris verwacht niet dat preferentie een oplossing is. Dan moet er eerst een duidelijk beeld zijn van die schulden. De minister van Financiën zal de Kamer daar in de zomer van 2006 van op de hoogte stellen. Het idee om eerst te kijken naar het uitoefenen van de zorgplicht spreekt hem dan meer aan. Hij zegt toe dat hij tijdens de discussie in het kabinet over de registratie zal vragen of dit van betekenis kan zijn.

Het onderzoek van IVA naar de omvang van de schulden loopt. De resultaten daarvan zullen halverwege 2006 bekend zijn.

De Wet financiële dienstverlening is 1 januari 2006 in werking getreden. Het lijkt de staatssecretaris verstandig om eerst af te wachten wat de effecten daarvan zijn. Hij gaat ervan uit dat de AFM indien nodig zal ingrijpen bij misleidende reclames.

Het nationaliseren van het BKR wordt in kabinetskring niet overwogen. Daarvoor functioneert het BKR te goed.

Preventie van schulden is van groot belang. Er gebeurt dan ook veel aan budgetbegeleiding. NIBUD geeft voorlichting op scholen over het omgaan met geld. Sommige projecten van NIBUD worden ook gefinancierd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het is de staatssecretaris bekend dat gemeenten heel verschillend omgaan met budgetbegeleiding. Hij heeft dan ook begrip voor de vragen uit de Kamer over dit onderwerp. Hij zegt toe dat hij in het bestuurlijke overleg met de gemeenten aandacht voor dit onderwerp zal vragen. Ook in de verzamelbrief zal hij aandacht aan dit aspect besteden.

Volgens de richtlijnen voor de bewindvoering moet de WSNP-bewindvoerder afspraken maken over de communicatie tussen partijen. Hij moet bereikbaar zijn voor de rechter, de schuldeisers en de schuldenaren. Als er problemen optreden met gebruikelijke aanwezigheid van het klachtrecht, is de mogelijkheid aanwezig om naar de rechter-commissaris te gaan. Het aspect van het klachtrecht in de Faillissementswet zal bij de behandeling van de WSNP waarschijnlijk nog wel terugkomen.

Tijdens het plenaire debat van 17 november 2005 over de wijziging van de Wet melding ongebruikelijke transacties en de Wet identificatie en dienstverlening heeft de minister van Financiën gezegd dat het zijn inzet is om met inachtneming van rechtstatelijke randvoorwaarden het gebruik van het burgerservicenummer door financiële instellingen mogelijk te maken.

Dat zou namelijk kunnen leiden tot een betere bestrijding van witwaspraktijken en terrorismefinanciering. De mogelijkheid van het gebruik daarvan in relatie tot het beperken van de schuldenproblematiek zal in hetzelfde kader worden meegenomen. Daar wordt op dit moment dus naar gekeken. De staatssecretaris zal de voortgang daarvan in de gaten houden.

De staatssecretaris heeft pas kortgeleden kennis genomen van het voorstel van de NVB. Hij is blij dat marktpartijen zelf ook meedenken over de problematiek. Hij zegt dan ook toe dat hij daar verder naar zal kijken. Tot slot zegt de staatssecretaris toe dat hij de nog resterende vragen schriftelijk zal beantwoorden.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Smits

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Esmeijer